

mass am

രാജ്യമാക്കുന്നത്. ഭൂപ്രകൃതി, കാലാവസ്ഥ, സസ്യജാലങ്ങൾ, ജനജീവിതം തുടങ്ങിയിവയിലൊക്കെയും ഈ വൈവിധ്യങ്ങൾ നമുക്കു കാണാം. ഇത്ര യേറെ വൈവിധ്യങ്ങളുണ്ടെങ്കിലും ജാതി-മത-ഭാഷാഭേദമന്യേ ഏകോദര സഹോദരങ്ങളെപ്പോലെ ഒറ്റക്കെട്ടായി ജീവിക്കുന്നവരാണ് ഇന്ത്യാക്കാർ. ഇന്ത്യയിലെ വൈവിധ്യങ്ങളെക്കുറിച്ച് കൂടുതൽ അറിയേണ്ടേ? ഈ അധ്യായം അതിന് വഴിയൊരുക്കുന്നു.

ഇന്ത്വ–സ്ഥാനവും അയൽ രാജ്യങ്ങളും

മുൻ അധ്യായത്തിൽ വൻകരകളെക്കുറിച്ച് നാം ചർച്ച ചെയ്തല്ലോ. ഏത് വൻകരയിലാണ് ഇന്ത്യ സ്ഥിതി ചെയ്യുന്നതെന്ന് പറയാമോ?

ഏഷ്യയുടെ ഭൂപടത്തിൽ നിന്നും ഇന്ത്യയുടെ അയൽരാജ്യങ്ങൾ ഏതെ ല്ലാമെന്ന് കണ്ടെത്തൂ.ഇതിനായി അറ്റ്ലസോ ചുമർഭൂപടങ്ങളോ ഉപയോഗ പ്പെടുത്താവുന്നതാണ്.

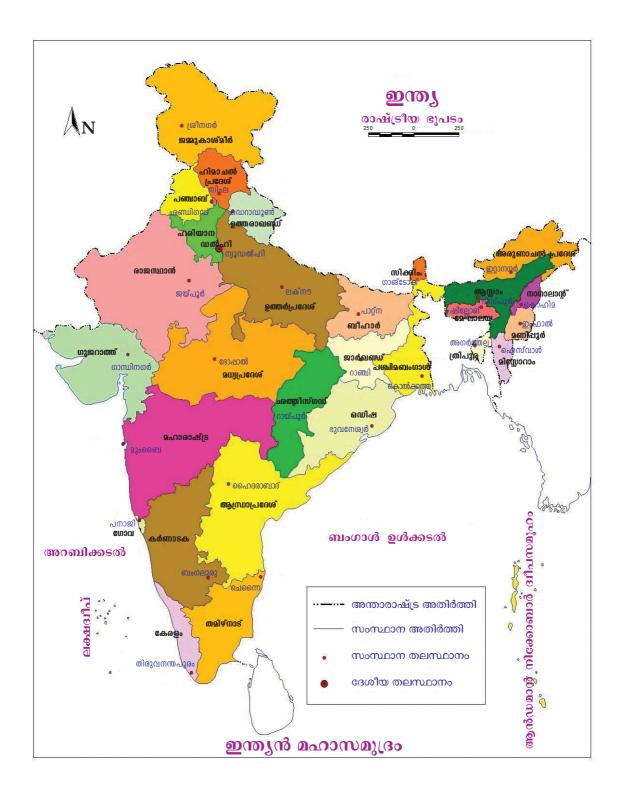
ഭൂപടത്തിൽ (ചിത്രം–11.1) ഇന്ത്യയുടെ തെക്കുഭാഗത്തുള്ള സമുദ്രം കണ്ടില്ലേ? ഈ സമുദ്രമാണ് ഇന്ത്യൻ മഹാസമുദ്രം. ഈ സമുദ്രത്തിന്റെ കിഴക്ക് ഭാഗം ബംഗാൾ ഉൾക്കടലെന്നും പടിഞ്ഞാറ് ഭാഗം അറബിക്കടലെന്നും അറിയ പ്പെടുന്നു.

ഇന്ത്വ-സംസ്ഥാനങ്ങൾ

ഭരണ സൗകര്യത്തിനായി ഇന്ത്യയെ 29 സംസ്ഥാനങ്ങളായി തിരിച്ചിരിക്കു ന്നു. 2014 ജൂൺ മാസത്തിൽ ആന്ധ്രാപ്രദേശ് സംസ്ഥാനം സീമാന്ധ്രാ, തെലങ്കാന എന്നിങ്ങനെ രണ്ട് സംസ്ഥാനങ്ങളായി വിഭജിക്കപ്പെട്ടു. ഓരോ സംസ്ഥാനത്തിന്റെയും ഭരണകേന്ദ്രങ്ങൾ തലസ്ഥാനം എന്ന പേരിൽ അറി യപ്പെടുന്നു.

ഇന്ത്യയുടെ ഭൂപടം (ചിത്രം-11.1) നിരീക്ഷിച്ച് സംസ്ഥാനങ്ങളും അവയുടെ തലസ്ഥാനനഗരങ്ങളും കണ്ടെത്തൂ.

രാജ്യത്തിന്റെ മൊത്തമായ ഭരണം കൈകാര്യം ചെയ്യുന്ന ദേശീയതലസ്ഥാ നനഗരമാണ് ഡൽഹി.

ചിത്രം-11.1

സംസ്ഥാനങ്ങളെ കൂടാതെ പോണ്ടിച്ചേരി, ദാമൻ ദിയു, ദാദ്രാ നഗർ ഹവേലി, ചണ്ഡിഗഢ്, ലക്ഷദ്വീപ്, ആൻഡമാൻ നിക്കോബാർ ദ്വീപസമൂഹം എന്നീ ആറ് കേന്ദ്രഭരണ പ്രദേശങ്ങളും ഇന്ത്യയിലുണ്ട്.

ഭൂപടം (ചിത്രം–11.1) നിരീക്ഷിച്ച് കേന്ദ്രഭരണപ്രദേശങ്ങളുടെയും ദേശീയ തലസ്ഥാന നഗരത്തിന്റെയും സ്ഥാനം കണ്ടെത്തൂ.

ഇന്ത്വ-ഭൂപ്രകൃതി

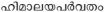
പർവ്വതങ്ങൾ, പീഠഭൂമികൾ, സമതലങ്ങൾ, ദ്വീപുകൾ എന്നിങ്ങനെ വിവിധ ഭൂരൂപങ്ങൾ ഭൂമിയിലുണ്ട്. ഒരു ഭൂപ്രദേശത്തിൽ കാണപ്പെടുന്ന ഇത്തരം സവിശേഷതകളാണ് അവിടത്തെ ഭൂപ്രകൃതി.

ചെറുതും വലുതുമായ പർവതനിരകളും സമതലപ്രദേശങ്ങളും വിശാല മായ പീഠഭൂമി പ്രദേശങ്ങളും മരുഭൂമിയും തീരപ്രദേശങ്ങളും ദ്വീപുകളും ഉൾപ്പെട്ട വൈവിധ്യമാർന്ന ഭൂപ്രകൃതിയാണ് ഇന്ത്യയ്ക്കുള്ളത്.

ഇന്ത്യയിലെ പർവതങ്ങൾ

വിവിധ വൻകരകളിലെ പ്രധാനപർവതനിരകളെക്കുറിച്ച് മുൻ അധ്യായത്തിൽ നിന്നും നിങ്ങൾ മനസ്സിലാക്കിയിട്ടുണ്ടാകുമല്ലോ.

പശ്ചിമഘട്ടനിരകൾ

ലോകത്തിലെ തന്നെ ഉയരമേറിയ പർവതനിരകളായ ഹിമാലയത്തിന്റെ ഒരു ഭാഗം ഇന്ത്യയിലാണ് ഉൾപ്പെടുന്നത്. ഹിമാലയത്തേക്കാൾ ഉയരം കുറഞ്ഞ നിരകളായ ആരവല്ലി, പശ്ചിമഘട്ടം, പൂർവ്വഘട്ടം, വിന്ധ്യാനിര കൾ, സത്പുരാനിരകൾ എന്നിവയാണ് ഇന്ത്യയിലെ മറ്റ് പ്രധാന പർവത നിരകൾ. ഈ പർവതനിരകളിൽ നിന്നെല്ലാം അനേകം നദികൾ ഉത്ഭവിക്കുന്നുണ്ട്.

ഇന്ത്യയിലെ സമതലങ്ങൾ

അതിവിശാലമായതും നിരപ്പായതുമായ ഭൂപ്രദേശങ്ങളാണ് സമതലങ്ങൾ. ഹിമാലയ പർവതനിരകൾക്ക് തെക്കു ഭാഗത്ത് വിശാലമായ ഒരു സമതല മുണ്ട്. ഹിമാലയത്തിൽനിന്നും നദികൾ ഒഴുക്കിക്കൊണ്ടുവരുന്ന എക്കൽ നിക്ഷേപിച്ചാണ് ഈ സമതലങ്ങൾ രൂപപ്പെട്ടത്. സിന്ധു-ഗംഗ-ബ്രഹ്മപുത്ര സമതലങ്ങൾ എന്നാണ് ഈ സമതലപ്രദേശം അറിയപ്പെടുന്നത്.

ഈ ഫലപുഷ്ടമായ സമതലങ്ങളിൽ ഗോതമ്പ്, നെല്ല്, ചോളം, കരിമ്പ് മുതലായ അനേകം വിളകൾ കൃഷി ചെയ്യുന്നു. അതി നാൽ ഇന്ത്യ യുടെ ഭക്ഷ്യകലവറ എന്ന് ഈ പ്രദേശത്തെ വിശേഷി പ്പിക്കാറുണ്ട്.

ഗംഗാസമതലം

ഇന്ത്യയിലെ മരുഭൂമി

വീശിയടിക്കുന്ന കാറ്റും കൊടുംചൂടും കണ്ണെത്താദൂരത്തോളം വ്യാപിച്ചി രിക്കുന്ന മണൽക്കൂനകളും മരുഭൂമികളുടെ സവിശേഷതകളാണ്. ഇന്ത്യ യുടെ വടക്കുപടിഞ്ഞാറ് സ്ഥിതി ചെയ്യുന്ന രാജസ്ഥാൻ സംസ്ഥാനത്തിന്റെ

ഥാർ മരുഭൂമി

കൂടുതൽ ഭാഗവും മരു ഭൂമിയാണ്. ഥാർ മരുഭൂമി എന്നറിയപ്പെടുന്ന ഈ പ്രദേശത്ത് മഴ വളരെ കുറവായതിനാൽ ജന വാസവും കൃഷിയും കുറ വാണ്.

ഇന്ത്യയിലെ പീഠഭൂമികൾ

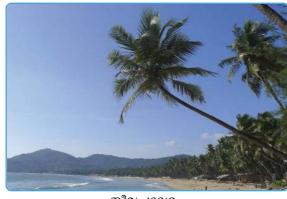
ചുറ്റുമുള്ള പ്രദേശങ്ങളെ അപേക്ഷിച്ച് ഉയർന്നതും മുകൾഭാഗം ഏറെക്കുറെ നിരപ്പായതുമായ ഭൂപ്രദേശങ്ങളാണ് പീഠഭൂമികൾ. ഇന്ത്യയിലെ ഏറ്റവും വലിയ പീഠഭൂമിയാണ് ഡക്കാൺ പീഠഭൂമി. മാൾവാ, ഛോട്ടാനാഗ്പൂർ

ഡക്കാൺ പീഠഭൂമി

എന്നിവയാണ് മറ്റ് പ്രധാന പീഠഭൂമികൾ.

ഇന്ത്യയിലെ തീരപ്രദേശങ്ങൾ

സമുദ്രത്തോട് ചേർന്ന് സ്ഥിതി ചെയ്യുന്ന നിരപ്പായ ഭൂപ്രദേശ ങ്ങളാണ് തീരപ്രദേശങ്ങൾ. നീളമേറിയ തീരപ്രദേശമാണ് ഇന്ത്യക്കുള്ളത്.

തീരപ്രദേശം

 ഇന്ത്യയുടെ ഏറ്റവും തെക്കു ഭാഗത്ത് സ്ഥിതിചെയ്യുന്ന തീരപ്ര ദേശമുള്ള സംസ്ഥാനം ഏതെന്ന് ഭൂപടത്തിൽ നിന്നും കണ്ടെത്തൂ.

•

ഇന്ത്യയിലെ ദ്വീപുകൾ

സമുദ്രത്താൽ ചുറ്റപ്പെട്ട കരഭാഗങ്ങളെയാണ് ദ്വീപുകൾ എന്ന് പറയുന്നത്. ഇന്ത്യയുടെ ഭാഗമായ അനേകം ദ്വീപുകൾ ഇന്ത്യൻ മഹാസമുദ്രത്തിൽ സ്ഥിതി ചെയ്യുന്നുണ്ട്. ഇന്ത്യയിലെ ദ്വീപസമൂഹങ്ങളാണ് അറബിക്കടലിലെ ലക്ഷദ്വീപും ബംഗാൾ ഉൾക്കടലിലെ ആൻഡമാൻ നിക്കോബാർ ദ്വീപ സമൂഹങ്ങളും. അവയുടെ ചിത്രങ്ങളാണ് ചുവടെ നല്കിയിരിക്കുന്നത്.

ലക്ഷദ്വീപ്

ആൻഡമാൻ നിക്കോബാർ ദ്വീപുകൾ

ഭൂപടത്തിൽ (ചിത്രം – 11.1) നിന്നും ലക്ഷദ്വീപിന്റെയും ആൻഡമാൻ നിക്കോ ബാർ ദ്വീപുകളുടെയും സ്ഥാനം കണ്ടെത്തൂ.

ഇന്ത്വ-നദികൾ

ഇന്ത്യയിലെ പ്രധാന പർവതനിരകളെക്കുറിച്ച് നമ്മൾ ചർച്ച ചെയ്തുവല്ലോ.

ഇതിൽ മിക്ക പർവതനിരകളും അനേകം നദികളുടെ ഉത്ഭവസ്ഥാന ങ്ങളാണ്. ഹിമാലയ പർവതനിരക ളിൽ നിന്നുത്ഭവിക്കുന്ന സിന്ധു, ഗംഗ, ബ്രഹ്മപുത്ര എന്നിവയും ഉപദ്വീപിലെ ഉയർന്ന പ്രദേശങ്ങളിൽ നിന്നുത്ഭവിക്കുന്ന മഹാനദി, ഗോദാ വരി, കൃഷ്ണ, കാവേരി, നർമദ, താപ്തി എന്നീ നദികളുമാണ് ഇന്ത്യ

ഗംഗാനദി

ഇന്ത്വ-കാലാവസ്ഥ

വളരെയധികം വൈവിധ്യമുള്ള കാലാവസ്ഥയാണ് ഇന്ത്യയിൽ നിലനിൽക്കു ന്നത്. ഇന്ത്യയിൽ മഴക്കാലം, ശൈത്യകാലം, വേനൽക്കാലം എന്നിങ്ങനെ

മഴക്കാലത്ത്

യുള്ള ഋതുക്കളാണ് അനുഭവ പ്പെടുന്നത്. ജൂൺ മുതൽ സെപ്താബർ വരെയുാ ഒക്ടോബർ മുതൽ നവാബർ വരെയുമുള്ള രണ്ട് മഴക്കാല ങ്ങളാണ് ഇന്ത്യയിൽ ഉള്ളത്. അറബിക്കടലിനോട് ചേർന്ന പടിഞ്ഞാറൻ തീരപ്രദേശ ങ്ങളിലും വടക്കു കിഴക്കൻ സംസ്ഥാനങ്ങളിലും ഈ കാലയള വുകളിൽ ധാരാളം മഴ ലഭിക്കുന്നു. ഇന്ത്യയിൽ ഏറ്റവുമധികം മഴ ലഭി ക്കുന്ന പ്രദേശമാണ് മേഘാലയിലെ ചിറാപുഞ്ചി. ഇന്ത്യയിലെ കാർഷികമേ ഖല ഈ മഴക്കാലങ്ങളെ ആശ്രയിച്ചാണ് നിലനിൽക്കുന്നത്.

ശൈതൃകാല ദൃശ്യം

വേനൽക്കാല ദൃശ്യം

ഡിസംബർ മുതൽ ഫെബ്രുവരി വരെയുള്ള മാസങ്ങളിലാണ് ഇന്ത്യയിൽ ശൈതൃകാലം അനു ഭവപ്പെടുന്നത്. ശൈതൃകാലത്തെ തുടർന്ന് മാർച്ച്, ഏപ്രിൽ, മെയ് മാസങ്ങളിൽ ഇന്ത്യയിൽ ഉഷ്ണ കാലം അനുഭവപ്പെടുന്നു.

ഇന്ത്വ-നൈസർഗിക സസ്വജാലങ്ങളും, ജന്തുക്കളും

ഇന്ത്യയുടെ ഭൂപ്രകൃതിയിലും കാലാവസ്ഥയിലും ഏറെ വൈവിധ്യങ്ങളുണ്ടെന്ന് നിങ്ങൾ മനസ്സിലാക്കിയല്ലോ. ഈ വൈവിധ്യങ്ങൾക്കനുസൃതമായി സസ്യജാലങ്ങളിലും ജന്തുക്കളിലും ഒട്ടനവധി വൈവിധ്യങ്ങൾ നമുക്കു കാണാം. മഴക്കാടുകൾ, ഇലപൊഴിയും കാടുകൾ, മുൾക്കാടുകളും കുറ്റിക്കാടുകളും, പുൽപ്രദേശങ്ങൾ മുതലായ നൈസർഗിക സസ്യജാലങ്ങളും ഇന്ത്യയിലുണ്ട്.

മഴക്കാട്

ഇലപൊഴിയും കാട്

ആന, സിംഹം, കടുവ, പുലി, കാട്ടുപോത്ത്, മാൻ, മയിൽ, വേഴാമ്പൽ മുത ലായ അനേകം പക്ഷി-മൃഗാദികളുടെ ആവാസകേന്ദ്രങ്ങളായ ഈ പ്രദേശ ങ്ങൾ ഇന്ത്യയുടെ വിലമതിക്കാനാകാത്ത സമ്പത്താണ് എന്നതിൽ സംശയമില്ല.

പുൽപ്രദേശം

മുൾക്കാട്

നമ്മൾ ഇന്ത്വക്കാർ

ഭൂപ്രകൃതി, കാലാവസ്ഥ, സസ്യജന്തുജാലങ്ങൾ ഇവയിലൊക്കെ ഇന്ത്യയിൽ ഒരുപാട് വൈവിധ്യങ്ങളുണ്ടെന്ന് മനസ്സിലായില്ലേ? ഈ വൈവിധ്യങ്ങൾക്ക നുസൃതമായി ജനജീവിതത്തിലും വൈവിധ്യങ്ങളുണ്ട്.

ദക്ഷിണേന്ത്യക്കാർക്ക് അരിയാണ് പ്രധാന ഭക്ഷ്യധാന്യമെങ്കിൽ ഉത്തരേ ന്ത്യക്കാർക്ക് ഗോതമ്പാണ് പ്രധാന ഭക്ഷ്യധാന്യം. ആഹാരരീതിയിൽ പ്രാദേ ശികമായ ഈ വ്യത്യാസങ്ങൾക്ക് കാരണമെന്തായിരിക്കാം? ക്ലാസിൽ ചർച്ച ചെയ്യൂ.

ദക്ഷിണേന്ത്യക്കാർ പൊതുവെ പരുത്തിവസ്ത്രങ്ങളാണ് പ്രധാനമായും ഉപയോഗിക്കുന്നത്. എന്നാൽ പർവതപ്രദേശങ്ങളിൽ കമ്പിളി വസ്ത്രങ്ങൾക്കാണ് പ്രാമുഖ്യം. എന്തായിരിക്കാം കാരണം?

ആഘോഷങ്ങളിലുമുണ്ട് വൈവിധ്യങ്ങൾ. കേരളീയരുടെ ദേശീയോത്സവ മാണല്ലോ ഓണം. തമിഴ്നാട്ടിൽ പൊങ്കലാണ് പ്രധാന ആഘോഷം. ആസാമിലെ ബിഹു, ഉത്തരേന്ത്യയിൽ ഹോളി... എന്നിങ്ങനെ ആഘോഷങ്ങ ളിലും ആചാരങ്ങളിലും വൈവിധ്യം പ്രകടമാണ്. ഇന്ത്യയുടെ സാംസ്കാരിക വൈവിധ്യങ്ങൾക്ക് കുടുതൽ ഉദാഹരണങ്ങൾ കണ്ടെത്താൻ ശ്രമിക്കു.

• ഭാഷ

•

നാം വസിക്കുന്ന പ്രദേശങ്ങളെക്കാൾ തികച്ചും വിഭിന്നമാണ് ഇന്ത്യയിലെ ഇതരഭാഗങ്ങൾ. ഭൂപ്രകൃതിയിലും കാലാവസ്ഥയിലും സസ്യ-ജന്തുജാല ങ്ങളിലും മാനവജീവിതത്തിലും വളരെയധികം വൈവിധ്യങ്ങളുണ്ടെങ്കിലും അതിനെല്ലാം അതീതമായി ഇന്ത്യ ഒരോറ്റ രാജ്യമായി നിലനില്ക്കുന്നു. ഇന്ത്യയുടെ സമൃദ്ധവും വൈവിധ്യപൂർണവുമായ പാരമ്പര്യത്തിൽ തീർച്ച യായും നാം അഭിമാനം കൊള്ളുക തന്നെ ചെയ്യും.

സംഗ്രഹം

- ഏഷ്യാ വൻകരയുടെ തെക്കു ഭാഗത്താണ് ഇന്ത്യ സ്ഥിതി ചെയ്യുന്നത്.
- ഇന്ത്യയിൽ 28 സംസ്ഥാനങ്ങളും 6 കേന്ദ്രഭരണപ്രദേശങ്ങളും ഉണ്ട്.
- പർവതങ്ങൾ, പീഠഭൂമികൾ, സമതലങ്ങൾ, തീരപ്രദേശങ്ങൾ, ദ്വീപുകൾ, എന്നിവ ഉൾപ്പെട്ട ഭൂപ്രകൃതിയാണ് ഇന്ത്യയ്ക്കുള്ളത്.
- ഇന്ത്യയിലെ പ്രധാന നദികളാണ് സിന്ധു, ഗംഗ, ബ്രഹ്മപുത്ര, മഹാ നദി, ഗോദാവരി, കൃഷ്ണ, കാവേരി, നർമ്മദ, താപ്തി എന്നിവ
- ഇന്ത്യയിലെ കാലങ്ങളെ മഴക്കാലം, ശൈതൃകാലം, വേനൽക്കാലം എന്നിങ്ങനെ തരം തിരിച്ചിരിക്കുന്നു.
- മഴക്കാട്, ഇലപൊഴിയും കാട്, മുൾച്ചെടികളും കുറ്റിക്കാടുകളും പുൽപ്രദേശങ്ങൾ, മുതലായവയാണ് ഇന്ത്യയിലെ പ്രധാന സസ്യജാല ങ്ങൾ.
- ഭൂപ്രകൃതി, കാലാവസ്ഥ, സസ്യജാലങ്ങൾ, ഭാഷ, വേഷം, ഭക്ഷണ രീതി, ആചാരങ്ങൾ, ആഘോഷങ്ങൾ എന്നിവയിലെല്ലാം വളരെയധികം വൈവിധ്യങ്ങൾ ഉണ്ടെങ്കിലും ഇതിനെല്ലാം അതീതമായി ഇന്ത്യ ഒരൊ റ്റരാജ്യമായി നിലനിൽക്കുന്നു.

പ്രധാന പഠനനേട്ടങ്ങളിൽ പെടുന്നവ

- ഏഷ്യ വൻകരയുടെ ഭാഗമായ ഇന്ത്യയുടെ വലിപ്പം, സ്ഥാനം, അതിരു കൾ, സംസ്ഥാനങ്ങൾ, തലസ്ഥാനങ്ങൾ എന്നിവ വ്യക്തമാക്കുന്നു.
- ഇന്ത്യയുടെ ഭൗതിക സവിശേഷതകളായ ഭൂപ്രകൃതി, നദികൾ, കാലാവസ്ഥ, സസ്യ-ജന്തുജാലങ്ങൾ എന്നിവയിലെ വൈവിധ്യങ്ങൾ വിശദീകരിക്കുന്നു.
- ഇന്ത്യയുടെ സാംസ്കാരിക സവിശേഷതകളായ ഭാഷ, വേഷം, ആചാരങ്ങളും ആഘോഷങ്ങളും, ഭക്ഷണരീതി, കൃഷി, എന്നിവയിലെ വൈവിധ്യങ്ങൾ വിശദീകരിക്കുന്നു.
- നാനാത്വത്തിൽ ഏകത്വം എന്ന ആശയം വ്യക്തമാക്കുന്നു.

വിലയിരുത്താം

- ചുവടെ നല്കിയിരിക്കുന്ന സംസ്ഥാനങ്ങളുടെ തലസ്ഥാനങ്ങൾ ഏതെ ല്ലാമെന്ന് എഴുതുക.
 - അരുണാചൽ പ്രദേശ്
- രാജസ്ഥാൻ
- ഹിമാചൽ പ്രദേശ്
- ഛത്തീസ്ഗഢ്

• മിസോറാം

- ഗോവ
- 2. ഇന്ത്യയുടെ ഭൂപ്രകൃതി സവിശേഷതകൾ വിശദമാക്കുക.
- ഹിമാലയത്തിൽ നിന്നുത്ഭവിക്കുന്ന നദികളും ഉപദ്വീപീയ ഇന്ത്യയിലെ ഉയർന്ന പ്രദേശങ്ങളിൽ നിന്നുത്ഭവിക്കുന്ന നദികളും പട്ടികപ്പെടുത്തുക.
- 4. ഇന്ത്യയിലെ കാലാവസ്ഥാസവിശേഷതകൾ വിശദമാക്കുക.

തുടർ പ്രവർത്തനങ്ങൾ

 ഇന്ത്യയുടെ രാഷ്ട്രീയ ഭൂപടം നിരീക്ഷിച്ച് 28 സംസ്ഥാനങ്ങളും അവ യുടെ തലസ്ഥാനനഗരങ്ങളും കണ്ടെത്തി പട്ടികപൂർത്തിയാക്കുക.

ക്രമനമ്പര	സംസ്ഥാനങ്ങശ	തലസ്ഥാനം
1	അരുണാചൽ പ്രദേശ്	ഇറ്റാനഗർ
2		
3		
4		
•		
•		
•		
28		

- ഇന്ത്യയിലെ വസ്ത്രധാരണ വൈവിധ്യം എന്ന തലക്കെട്ടിൽ ഒരു ഡിജിറ്റൽ ആൽബം തയ്യാറാക്കു.
- അറ്റ്ലസിന്റെയോ ചുമർഭൂപടങ്ങളുടെയോ (ഇന്ത്യ-ഭൗതികഭൂപടം) സഹായത്താൽ ഇന്ത്യയിലെ പർവതങ്ങളുടെയും സമതലങ്ങളുടെയും പീഠഭൂമികളുടെയും സ്ഥാനം കണ്ടെത്തൂ.